

TIL

Folketingets Retsudvalg

Christiansborg

1240 København K

Kopi til:

Institut for Menneskerettigheder

Dato: 23. Maj 2025

1. INDLEDNING

Dette notat vurderer lovforslaget om udvidelse af PET's adgang til at indsamle, behandle og analysere store mængder borgerdata med henblik på trussels vurdering og efterretningsvirksomhed. Notatet identificerer og dokumenterer overtrædelser og uforeneligheder med:

Den danske grundlov

EU's databeskyttelsesforordning (GDPR)

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Almindelige forvaltningsretlige principper

2. KONSTITUTIONEL VURDERING

?? Grundloven § 72 ? Privatlivets fred

?Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelser, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt af post- og telegraafforsendelser må, hvor ingen lov hjemler en særlig undtagelse, kun finde sted efter en retskendelse.?

Overtrædelse:

Masseindsamling og langvarig opbevaring af personoplysninger uden konkret mistanke og uden dommerkendelse udgør et de facto indgreb i privatlivets fred og kommunikation.

En teknologisk udviklet masseovervågning af borgernes færden på sociale medier og digitale spor er materielt set omfattet af § 72's beskyttelse.

Kravet om ?lovhjemlet undtagelse? er ikke opfyldt, hvis undtagelsen er bred, udefineret og uden proportionalitetsgarantier.

3. MENNESKERETLIG VURDERING

?? EMRK artikel 8 ? Ret til respekt for privatliv og kommunikation

?Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.?

Overtrædelse:

Lovforslaget tillader bred, systematisk indsamling af data uden konkret mistanke, uden forudgående kontrol og uden krav om underretning.

Opbevaring i op til 25 år, profilering via AI og samkøring med kommercielle datakilder overskrider proportionalitetskravet.

Domstolspraksis (uddrag):

Big Brother Watch v. UK (2021): Masseindsamling af data uden effektiv, uafhængig kontrol udgør krænkelse af artikel 8.

Leander v. Sverige (1987): Statens hemmelige registre over enkeltpersoner skal være nødvendige og have uafhængig klage adgang.

Szabó and Vissy v. Hungary (2016): National sikkerhed kan ikke bruges som blanketundskyldning for ukontrolleret overvågning.

4. DATABESKYTTELSESRET (GDPR)

Artikel Vurdering

Art. 5(1)(b) Formålsbegrænsning krænktes ved udefineret brug (?generelle trusselvurderinger?).

Art. 5(1)(c) Dataminimering undergraves, når PET kan høste data fra alle borgere.

Art. 6 Der er ingen gyldig retsgrundlag for så bred behandling uden samtykke.

Art. 13 & 14 Manglende oplysning til den registrerede.

Art. 15 Indsigtsretten er suspenderet for alle, hvis data behandles hemmeligt.

Art. 22 Automatisk profilering uden menneskelig vurdering, samtykke eller klagemulighed.

Supplerende bemærkning: Selvom PET er omfattet af særregler i databeskyttelsesloven (f.eks. § 11 og § 22), gælder grundprincipperne om nødvendighed, proportionalitet og kontrol fortsat under Charteret og GDPR.

5. FORVALTNINGSRETTLIGE PROBLEMER

Saglighedsprincippet: Overvågning uden konkret begrundelse mod enkeltpersoner udgør usaglig praksis.

Proportionalitet: Det er mangel på proportionalitet at behandle og gemme store mængder af borgerdata i op til 25 år uden aktiv brug.

Begrundelsespligt: Der gives ingen individuel information om, hvorfor en borger overvåges.

Manglende klage adgang: Retsmidler er utilstrækkelige eller fraværende.

6. KONKLUSION

Lovforslaget er i strid med:

Grundlovens § 72, da masseovervågning uden konkret mistanke udgør en systemisk krænkelse af privatlivets fred og kommunikationsfrihed.

EMRK artikel 8, da forslaget mangler proportionalitet, klarhed, transparens og domstolskontrol.

GDPR, særligt ift. artikel 5, 13, 15 og 22, grundet manglende samtykke, gennemsigtighed og automatisk profilering.

Forvaltningsretlige principper, da forvaltningen mister sin individuelle vurdering og retssikkerhedsstruktur.

7. ANBEFALINGER

Træk forslaget tilbage eller genforhandl det med fokus på følgende:

Begræns masseindsamling til målrettede og begrundede sager.

Kræv uafhængig forudgående tilladelse ved overvågning.

Etabler uafhængig domstolskontrol og klage adgang for borgerne.

Undlad automatiseret profilering uden menneskelig efterprøvelse.

FRA:

Henrik Fastrup